

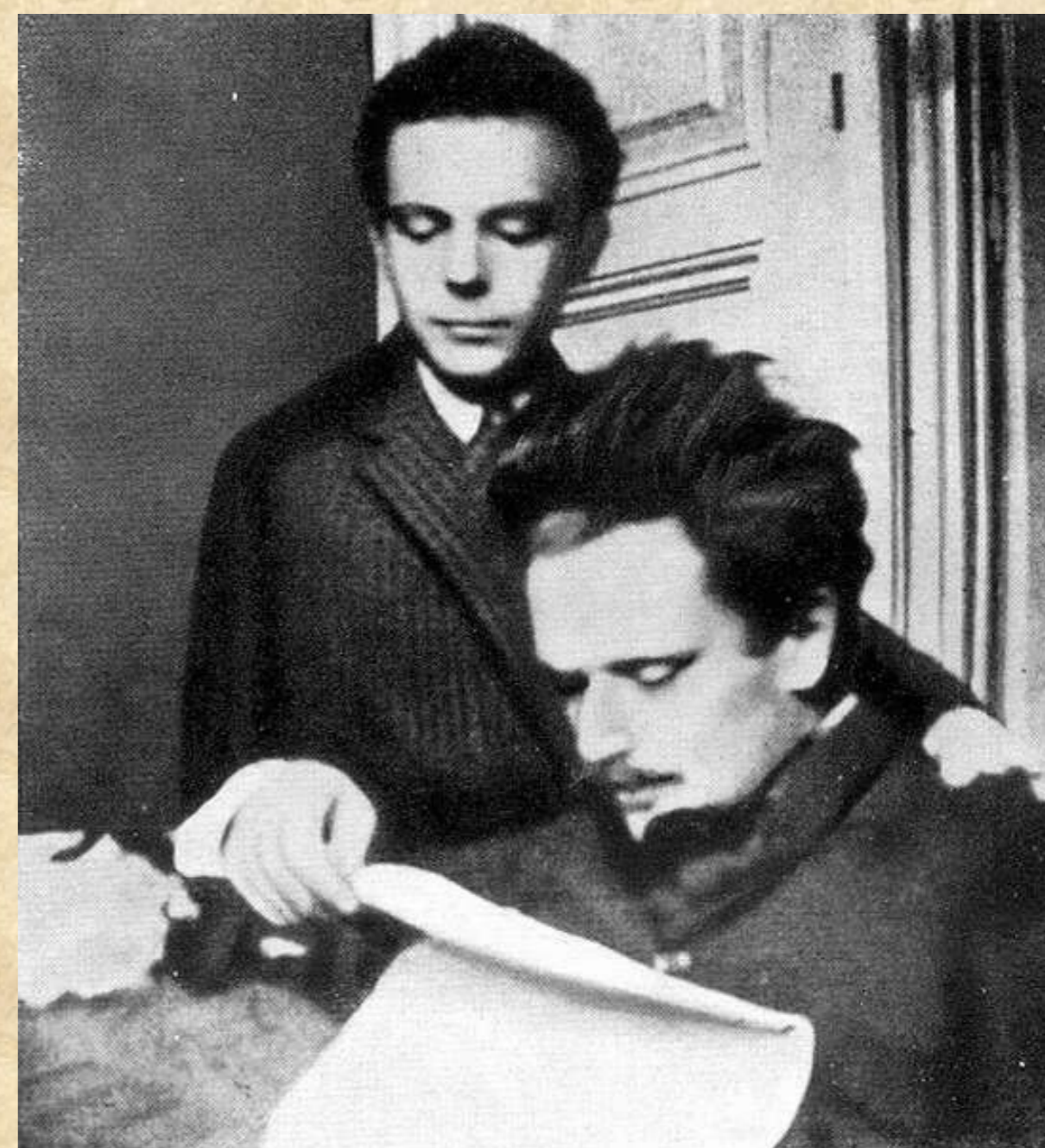
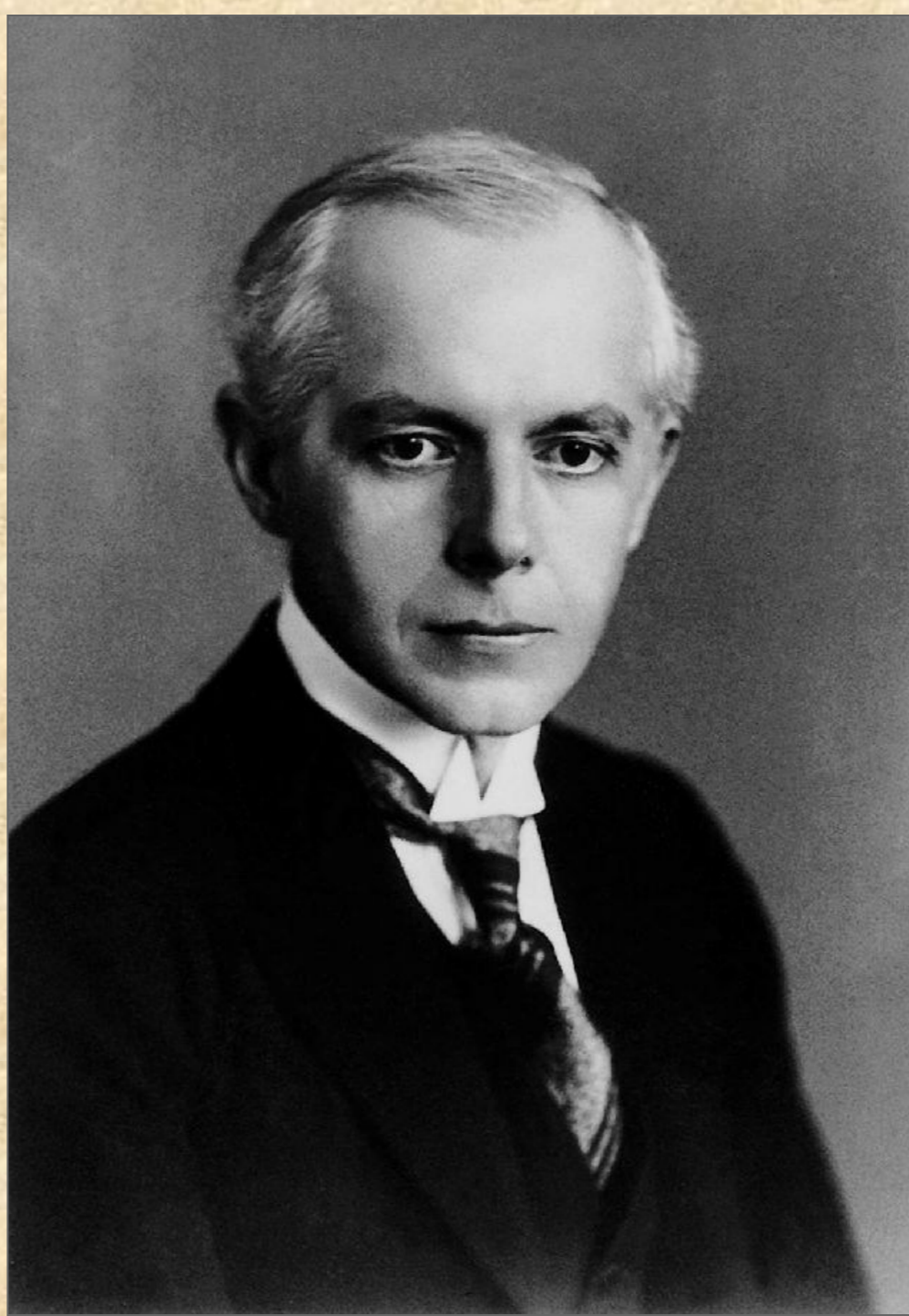
Bartók Béla Jánoshidán

Bartók Béla 1881. március 25-én született Nagyszentmiklóson. Először 11 évesen állt közönség elé nagy sikert aratva. Pozsonyi tanulmányai után a budapesti zeneakadémián 1903-ban mint zongoraművész végzett, majd Európa jelentősebb városaiban mutatkozott be. 1907-ben a zeneakadémia tanárává nevezték ki. Ekkor már javában foglalkozott a népzene gyűjtéssel. Kortársai nehezen fogadták el művészetét. 1940-ben családjával Amerikába ment. New York-ban halt meg 1945 decemberében.

Az 1905–1906-os esztendőben irányult figyelme a népzene felé. A népdalok gyűjtését Békésben kezdte. A fonográf és a viaszlemezekkel felszerelkezett Bartókot rokonai és barátai fogadták Békésben. Kodály baráti segítségével és tanácsaival végezte módszeres gyűjtőmunkáját. Mintegy jó évtizeden keresztül bejárta az ország legkülönbözőbb vidékeit, hamarosan pedig kiterjesztette munkásságát más népek zenekultúrájára is. Komponált és gyűjtött. Közösen jelentették meg *Magyar népdalok* című kiadványukat.

Bartók Jánoshidán 1918-ban töltött el közel egy hónapot. Jánoshida és Újszász közötti határban (Felsőszászberek), a Kohner-uradalomban dolgozó summáslányok között mintegy 45 népdalt gyűjtött.

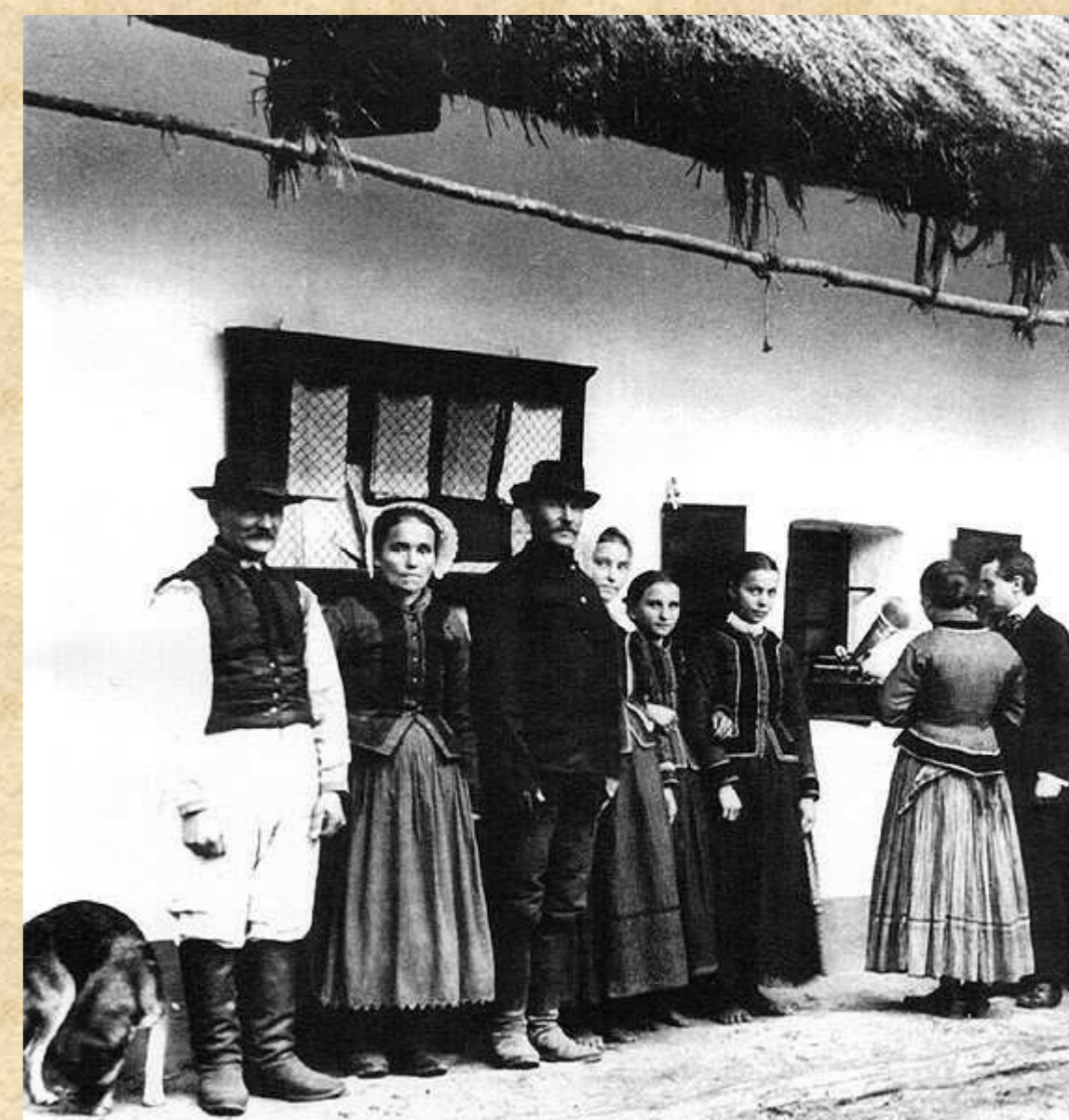
1967-ben Eszes Istvánné (Irma néni) így emlékezett rá vissza: „Olyan magas, szőke ember volt, térdig érő kabát rajta, a kezében meg keskeny, hosszú táskát tartott. (...) Szeretett beszélgetni, kedves ember volt, szórakoztatta a társaságot. (...) Vacsora után le is fényképezett bennünket. Egy palacsintasütőbe olajat öntetett, kanócot tett bele, azzal világított fényképezés közben. (...) Beszélgetett az emberekkel, hallgatta a dalaikat, ő maga is nagyon szépen énekelt. A gazdák nagyon megvendégelték.”

Bartók és Kodály 1908.

Munka közben

Bartók Béla népdalt gyűjt, 1907

Summások

M. P. 97. 1. 5. 8
1-8 477

A felvétel helye: Jánoshida, Szolnok m., 1918, VIII. Gy.: Bartók

Előadta: summáslányok éves, Felsőszászbereken

Elterjedtség:

Tempo giusto

1. Jánoshidi vásártéren, icca te, Legényvásár lesz a héten, icca te, Ezresekért adnak egyet, Jaj de drága, mégis vesznek, icca te.

2. Jánoshidi vásártéren Kis lány vásár lesz a héten. Két krajcárért adnak egyet, Jaj de olcsó, még sem vesznek.

Édes anyám almafája, Én vagyok a legszebb ága. Én hajlottam legmesszebbre, Szászbereknek közepébe.

Jánoshidi vásártéren, icca te, Legényvásár lesz a héten, icca te, Ezresekért adnak egyet, Jaj de drága, mégis vesznek, icca te.

Jánoshidi vásártéren, icca te, Kis lány vásár lesz a héten, icca te, Két krajcárért adnak egyet, Jaj de olcsó, még sem vesznek, icca te.

Édes anyám almafája, Én vagyok a legszebb ága, icca te, Én hajlottam legmesszebbre, Szászbereknek közepébe, icca te.

A legismertebb Jánoshidán gyűjtött népdal támlapja

A Bartók Béla által Jánoshidán gyűjtött népdalok szövegkezdetei:

1 Jó estét, jó estét	24 Barna menyecske fehérre meszelt háza
2 Elment a vizen a csajka	25 A Tisza, a Duna kőből van kirakva
3 Monostori zöld erdőben van egy fa	26 A szászberki iroda palatetős teteje
4 Már mikor én tizenhét éves voltam	27 Jó módja van Bözsikém a csődörös
5 Lement a nap, mégis este	28 Ezt a csárdás kis kalapot édes anyám
6 Szomszéd asszony, hallja-e, hallja-e	29 Nem hitted el barna kislány, megyek a
7 Barna kislány kimegy a harctérre	30 Nádfüdeles kis házikóm, leégett a vége
8 Darumadár, de régen vártalak	31 Károly király táborába van egy tereben
9 Minek van a csendőr a faluba	32 Esik a fergeteg, ázik a köpenyeg
10 Jánoshidi vásártéren, icca te	33 Ha én azt tudtam volna előre
11 Károly király még csak két éves király	34 Kasznár uram magáról is
12 Varga Jancsi rezet lopott az este	35 Jánoshidi vásártéren
13 Nincsen kedvem menni a sorozásra	36 Jánoshidi nagy szálloda
14 Sej, jaj de széles, jaj de hosszú az az út	37 Esik eső karikára
15 Volt énnekem édesanyám, de már nincs	38 A szerelmes mindenit az anyádnak
16 Én belőlem nem jó csillag lett volna	39 A szászberki határon
17 Széles pipi szegély van a ruhámon	40 Édes-kedves feleségem!
18 Ezerkilencszáztizennyolba írnak	41 Zúg az erdő, zúg a mező
19 Cintányéron három alma be piros	42 Anyósom szája egy nagy zabola
20 Intéző úr de haragos a szeme	43 Nézd a bakát, mikor az masírozik
21 Darumadár útnak indul hajnalba	44 Jó bor mellett a 68-as ölébe
22 Mi piroslik odalent a táborba	45 Talpra magyar, hí a haza 2
23 Apró szeme van a kukoricának	